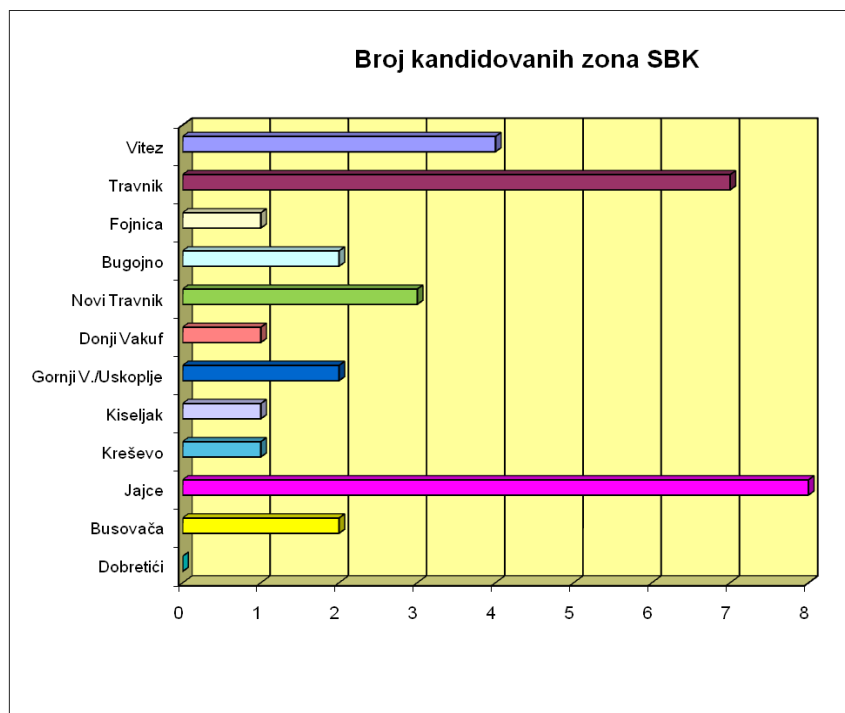

REKAPITULACIJA POTENCIJALNIH INDUSTRIJSKIH/POSLOVNIH ZONA SBK

Na području Srednjobosanskog kantona kandidovano je ukupno 32 industrijskih/poslovnih, poduzetničkih i ostalih zona. Samo općina Dobretići nije kandidovala niti jednu zonu.

RB	OPĆINA	UKUPNO	Smeđe	Zelene	Poduzetničke		Ostale
					zelene	smeđe	
1	Vitez	4	1	3			
2	Travnik	7	3	1	1		2
3	Fojnica	1	1				
4	Bugojno	2	1	1			
5	Novi Travnik	3	1	1			1
6	Donji Vakuf	1	1				
7	Gornji Vakuf/Uskoplje	2	2				
8	Kiseljak	1		1			
9	Kreševo	1			1		
10	Jajce	8	1	1	3	2	1
11	Busovača	2	2				
12	Dobretići	0					
	UKUPNO:	32	13	8	5	2	4

Tabela 2.1. Pregled kandidovanih zona općina regije SBK

Jednu lokaciju za potencijalnu industrijsku/poslovnu zonu kandidovale su općine Fojnica, Donji Vakuf, Kiseljak i Kreševo.

Po dvije lokacije kandidovale su općine : Gornji Vakuf/Uskoplje, Bugojno i Busovača.

Tri lokacije kandidovala je općina Novi Travnik.

Četiri lokacije kandidovala je općina: Vitez.

Općina Travnik kandidovala je sedam, a Jajce osam lokacija.

Od toga kandidovano je 13 smeđih, osam zelenih, sedam poduzetničkih i četiri ostale zone (tri poljoprivredne i jedna turistička).

Površine kandidovanih zelenih industrijskih poslovnih zona je 422 ha sa mogućnošću proširenja na dodatnih 226 ha. Površina identifikovanih smeđih zona je 649,70 ha, sa mogućnošću proširenja na dodatnih 16 ha. Površina poduzetničkih smeđih zona je 9,8 ha a poduzetničkih zelenih je 21,60 ha sa mogućnošću proširenja na 2 ha. Površina jedine turističke zone (Sebešić u općini Novi Travnik) je 4.000 ha. Prosječna veličina zelenih industrijskih zona je 55,75 ha, smeđih 49,97 ha, poduzetničkih smeđih 4,9 ha, poduzetničkih zelenih 4,32 ha, a poljoprivrednih je 9,01 ha.

Vrsta Industrijske/poslovne zone (IZ)	Broj	Površina IZ u ha	Površina za proširenje u ha	Prosječna udaljenost od reg. puta u km	Prosječna udaljenost od željezn. u km
zelena	8	422.00	226	0,0	38,13
smeđa	13	649.70	16	0,0	47,15
poduzetnička-smeđa	2	9.80	0	0,0	62,2
poduzetnička-zelena	5	21.60	2	0,0	75,0
poljoprivredna	3	27.30	0	0,0	66,7
turistička	1	4000.00	0	0,0	70,0
Ukupno	32	5130.40	244	0,0	51,30

Tabela 2.2. Pregled površina kandidovanih industrijskih/poslovnih/poduzetničkih zona

Na osnovu prezentiranih podataka o površinama kandidovanih industrijskih/poslovnih i poduzetničkih zona u općinama SBK možemo zaključiti da je ukupna površina kandidovanih zona iznosi 5.130,40, odnosno samo 1.130,4 ha (ukoliko se izuzme turistička zona Sebešić – Novi Travnik), što smatramo ograničenom, površinom za potrebe dugoročnog razvoja privrede SBK. U tom smislu bilo bi nužno inicirati kod općina i Kantona razmatranje prijedloga dodatnih i većih lokacija na kojima bi se realizovale poslovne/industrijske zone.

Prema pregledu industrijskih zona po općinama i po vrsti vidimo da u općini Travnik postoji 1 zelena IZ površine 14 ha, tri smeđe zone ukupne površine 51,10 ha, jedna poduzetnička zelena, površine 6,7 ha, te dvije poljoprivredene (Mudrike i Vitovlje) ukupne površine 9,2 ha, tako da je u općini Travnik identifikovano 7 IZ ukupne površine 81 ha.

U općini Novi Travnik ukupno je identifikovano 3 IZ zone, po jedna zelena (Neobarje) površine 55 ha, jedna smeđa (MMK Bratstvo) površine 50 ha i jedna turistička (Sebešić) površine 4000 ha, tako da ukupna površina IZ u općini Novi Travnik iznosi 4105 ha.

U općini Gornji Vakuf-Uskoplje identifikovane su dvije smeđe zone (Batuški lug i Kamenica) ukupne površine 71,10 ha.

U općini Bugojno identifikovane su dvije IZ ukupne površine 157 ha i 20 ha za proširenje. Zelena IZ (Bugojno 2) prostire se na površini od 120 ha sa mogućnošću proširenja na dodatnih 20 ha, dok se smeđa IZ (Bugojno 1) prostire na površinu od 37 ha.

U općini Donji Vakuf identifikovana je jedna smeđa IZ površine 140 ha.

U općini Vitez identifikovane su 4 IZ ukupne površine 380 ha sa mogućnošću proširenja na dodatnih 200 ha, od čega na zelene IZ zone otpada 140 ha a na smeđe 240 ha.

U općini Kiseljak kandidovana je jedna zelena IZ (Dugo Polje) površine 27 ha.

U općini Fojnica identifikovana je jedna zelena IZ (Šipad Vranica) površine 15 ha.

Općina Kreševo kandidovala je jednu poduzetničku zelenu IZ (Resnik) ukupne površine 1,2 ha sa mogućnošću proširenja na dodatnih 1 ha.

Općina Jajce ukupno je kandidovala 8 IZ ukupne površine od 126,83 ha sa mogućnošću proširenja na 1 ha. Struktura kandidovanih IZ u općini Jajce sastoji se od jedne zelene IZ (Ekonomija Divičani) površine 66 ha, jedne smeđe IZ (Skela-Bage) površine 19,50 ha, dvije poduzetničke smeđe ukupne površine 9,8 ha i tri poduzetničke zelene ukupne površine 13,7 ha, te jedne poljoprivredne (Prudi) površine 17,83 ha.

Općina Busovača kandidirala je dvije smeđe IZ ukupne površine 26 ha.

Općina Dobretići nije kandidovala ni jednu IZ.

PRISTUP INDUSTRIJSKIM ZONAMA I STANJE PUTNE KOMUNIKACIJE

Prosječna udaljenost zelenih IZ od regionalnog puta je 0 km, te se može zaključiti da su sve zelene IZ zone locirane uz regionalne puteve. Stanje putne komunikacije je kod većine zelenih IZ zona dobro. Prosječna udaljenost od željeznice zelenih IZ je 38,13 km, što se može smatrati relativno malom udaljenošću. Prosječna udaljenost od

aerodroma je 83,13 km, gdje je zelena IZ Bugojno 2 najudaljenija (135 km) a IZ Dugo polje Kiseljak najbliža (40 km). Prosječna udaljenost zelenih IZ od centra općine je 4,88 km te se može reći da se većina nalazi veoma blizu gradskom jezgru općina.

Prosječna udaljenost smeđih IZ od regionalnog puta u SBK je 0,262 km te se možemo reći da su i smeđe zone locirane uz regionalne puteve. Stanje putnih komunikacija kod svih smeđih IZ u SBK je dobro te je pristup istim u tom smislu zadovoljavajući. Prosječna udaljenost od željeznice smeđih IZ u SBK je 47,15 km, a od aerodroma 98,15 km. Općine Jajce i Bugojno su najudaljenije (90 km, odnosno 135 km). Prosječna udaljenost od centra općine je 2,73 km te se za smeđe IZ, kao i za zelene IZ, može reći da gravitiraju gradskim

jezgrima općina. Približno iste vrijednosti vrijede i za ostale kategorije IZ, poduzetničke smeđe i zelene, poljoprivredne i turističke.

TOPOGRAFIJA TERENA INDUSTRIJSKIH/PODUZETNIČKIH ZONA

		Topografija terena							
		ravan		brdski		blago naget		Total	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Vrsta IZ	zelena	6	75,0 %	1	12,5 %	1	12,5 %	8	100,0 %
	smeđa	12	92,3 %	0	,0%	1	7,7%	13	100,0 %
	poduzetnička-smeđa	2	100,0 %	1	,0%	0	0,0%	2	100,0 %
	poduzetnička-zelena	4	80,0 %	2	,0%	1	20,0 %	5	100,0 %
	poljoprivredna	0	,0%	1	66,7 %	1	33,3 %	3	100,0 %
	turistička	0	,0%	1	100,0 %	0	,0%	1	100,0 %
	Total	24		5		4		32	100,0 %

Tabela 2.3. Topografija terena kandidovanih industrijskih/poduzetničkih zona

Topografija terena je ravna u 6 od ukupno 8 zelenih IZ, a po jedna zelena IZ ima brdski odnosno blago naget teren. 12 od ukupno 13 smeđih IZ zona je na ravnom terenu, dok se samo jedna nalazi na blago nagem terenu. Što se tiče poduzetničkih smeđih IZ one su 100% na ravnom terenu, a 4 od ukupno 5 poduzetničkih zelenih IZ

je na ravnom terenu ili oko 80%, dok je samo jedna poduzetnička zona locirana na blago nagetom terenu. Poljoprivredne i turističke zone locirane su na brdskom i blago nagetom terenu. Zapažamo da je većina zelenih, smeđih, poduzetničkih smeđih i zelenih IZ-a locirano na ravnom terenu koji je pogodan za razvoj IZ, odnosno ne otežava razvoj infrastrukturnih i drugih objekata u zonama.

OPASNOST OD POPLAVA

Iz naredne tabele vidljivo je da u 62,5% zelenih, 61,5% smeđih, 40% poduzetničkih zelenih, 66,7% poljoprivrednih i 100% turističkih IZ ne postoji opasnost od poplava, dok u 25% zelenih, 23,1% smeđih, 100% poduzetničkih smeđih, 60% poduzetničkih zelenih i 33% poljoprivrednih postoji opasnost od poplava. Djelimična opasnost od poplava postoji u 12,5% zelenih, 15,4 posto smeđih IZ. Možemo reći da kod većine kandidovanih IZ ne postoji opasnost od poplava, a da kod onih kod kojih opasnost od poplava postoji budući razvoj zavisi od rješavanja ovog problema, koji u pravilu zahtijeva značajna finansijska sredstva.

		Opasnost od poplava							
		postoji		djelimično postoji		ne postoji		Total	
		Broj	% reda	Broj	% reda	Broj	% reda	Broj	% reda
Vrsta IZ	zeleni	2	25,0 %	1	12,5 %	5	62,5 %	8	100,0 %
	smeđi	3	23,1 %	2	15,4 %	8	61,5 %	13	100,0 %
	poduzetnička smeđa	2	100,0 %	0	,0%	0	,0%	2	100,0 %
	poduzetnička zeleni	3	60,0 %	0	,0%	2	40,0 %	5	100,0 %
	poljoprivredni	1	33,3 %	0	,0%	2	66,7 %	3	100,0 %
	turistička	0	,0%	0	,0%	1	100,0 %	1	100,0 %

Tabela 2.4. Pregled opasnosti od poplava u kandidovanim zonama

POPUNJENOST INDUSTRIJSKIH ZONA

Sa aspekta popunjenosti IZ može se zaključiti da su smeđe IZ zone, u pravilu, popunjene do 50%. To navodi na zaključak da unutar svih identifikovanih IZ postoji prostor za proširenje djelatnosti postojećih preduzeća i ulazak novih preduzeća u IZ.

STRUKTURA VLASNIŠTVA

Struktura vlasništva identifikovanih IZ u SBK je različita, tako da ima IZ koje su 100% u javnom vlasništvu, IZ koje su u 100% privatnom vlasništvu, te one koje imaju dio privatnog i dio javnog vlasništva.

Gledano prosječnim veličinama 64,38% zelenih IZ je u javnom vlasništvu dok je 35,63% u privatnom.

Zatim, 38% smeđih IZ je u javnom a 62% je u privatnom vlasništvu.

Poduzetničke smeđe zone su u 100% privatnom vlasništvu, dok su zelene poduzetničke IZ 46% u javnom a 54% u privatnom vlasništvu.

Poljoprivredne zone su 26,67% u javnom a 73,33 u privatnom vlasništvu, a turističke zone su 90% u javnom i 10% u privatnom vlasništvu.

Iz ovih podataka možemo zaključiti da je većina zelenih IZ u javnom vlasništvu (64,38%) što pogoduje razvoju IZ, jer je na ovaj način izbjegnuta skup i dugotrajan proces otkupa zemljišta od privatnih vlasnika.

Većina smeđih IZ je u privatnom vlasništvu te se može zaključiti da je više od polovine (62%) starih privrednih kapaciteta koji predstavljaju smeđe zone već privatizovano, te da je ostalo još 38% za privatizaciju. Iako smeđe IZ predstavljaju idealna mjesta za razvoj IZ, obzirom na već postojeću infrastrukturu, većina ih se ne koristi u raspoloživim kapacitetima usljed privatizacije koja nije donijela željene efekte.

URBANISTIČKO PLANSKA DOKUMENTACIJA

Postojanje urbanističko planske dokumentacije u identifikovanim IZ u općinama SBK različita je za određene kategorije IZ. Tako da samo 37,5 % zelenih IZ postoji urbanistički plan, dok za 50% ne postoji, a za samo jednu ili 12,5% je u fazi izrade. Kod smeđih IZ 53,8% ima urbanistički plan, 7,7% nema a 38,5 je u procesu izrade ili nadogradnje. Sve poduzetničko smeđe i 60% poduzetničko zelenih IZ nema urbanističkog plana. Većina lokacija IZ u urbanističkim planovima označena je kao industrijska zona. Takođe postoji mali procenat lokaliteta koji su označeni drugačije, kada se radi o starim vojnim objektima i sl.

INFRASTRUKTURA

Generalno se može zaključiti da je infrastruktura u smeđim zonama dostupna (osim gasa). To podrazumjeva postojanje elektro, vodovodne, kanalizacione, komunalne (odlaganje otpada), telekomunikacijske i unutrašnje transportne infrastrukture. U većini smeđih zona evidentirano je prisustvo kompanija koje su ili vlasnici industrijske/poslovne zone ili nekog njenog djela ili su iznajmili prostor za obavljanje svoje poslovne djelatnosti. Na ovaj način se koristi u prosjeku tek oko 20 do 35% industrijskih/poslovnih zona SBK, dok je ostali dio industrijskih/poslovnih zona prazan i kao takav predstavlja potencijal za razvoj.

Sve smeđe industrijske/poslovne zone imaju osigurano snabdjevanje osnovnom infrastrukturom kao što je električna energija, voda (za piće i tehnološka), odvod otpadnih i oborinskih voda. Navedene instalacije, zbog dugotrajnog nekorištenja i neodržavanja, su u prilično lošem i zapuštenom stanju tako da će biti potrebno dodatno investiranje u njihovu rekonstrukciju. Kod zelenih zona stanje u segmentu snabdjevanja električnom energijom i vodom je nešto lošije, ali se ono kontinuirano poboljšava. Više od polovine predloženih zelenih zona ima riješeno ovo pitanje.

Primjećujemo da je 50% zelenih IZ ima električnu infrastrukturu, 12,5 % nema a 37,5% ima samo primarni vod. Ostale IZ imaju električnu energiju. Napominjemo da postoji vjerojatnoća da će se električna infrastruktura u određenom broju IZ morati prilagoditi novo nastalim potrebama preduzeća koja svoje poslovanje budu locirala u ove IZ.

Ni jedna identifikovana IZ nema gasnu infrastrukturu, obzirom da područje SBK još uvijek nema primarnog gasnog voda. Postojanje određenih inicijativa u smislu gasifikacije područja SBK navodi nas na zaključak da će u narednom period i ovaj energent biti dostupan kompanijama u pojedinim dijelovima SBK (najprije u Kreševu gdje se započelo sa projektom gasifikacije). Treba napomenuti da je za ovo područje izrađena i preinvesticiona projektna dokumentacija, tako da se u perspektivi može očekivati i njegova gasifikacija.

Vodovodna infrastruktura dostupna je u većini identifikovanih industrijskih zona. Najlošija situacija je u zelenim IZ, što je i normalno, obzirom da su to nove IZ koje tek treba da budu razvijene. Tako 25% zelenih i 20% poduzetničkih zelenih ne posjeduje vodovodnu infrastrukturu, dok je u jednoj zelenoj IZ ova infrastruktura u izradi. Jedna

smeđa IZ (7,7%) i jedna poljoprivredna (33,3%) nemaju dovoljne kapacitete vode. Obzirom da je područje SBK bogato vodom, pitanje snabdijevanja vodom IZ svodi se na dovođenje dovoljnih količina vode putem izgradnje adekvatne vodovodne infrastrukture.

Mogućnosti odlaganja čvrstog otpada u nadpolovičnoj većini identifikovanih IZ je moguć. U razgovorima sa odgovornim osobama iz općina odlaganje čvrstog otpada podrazumjeva odlaganje istog na općinsku deponiju. U sedam IZ odlaganje čvrstog otpada nije moguće.

U velikoj većini IZ telekomunikaciona infrastruktura je dostupna, a kod dvije IZ, jedne zelene i jedne poljoprivredne, kod kojih telekomunikaciona infrastruktura nije dostupna, ista se uz ne tako velike troškove može izgraditi.

Transportna putna infrastruktura unutar IZ nije dostupna u 62,5% zelenih zona, dok je u smeđim, poduzetničkim smeđim i poduzetničkim zelenim u potpunosti dostupna. Ovakvo stanje je prirodno obzirom da se zelene IZ tek treba opremiti potrebnom unutarnjom putnom infrastrukturom, dok je kod smeđih IZ ista već razvijena, te su joj u nekim slučajevima potrebne manje popravke.

		Transportna komunikacija unutar zone			
		Da		Ne	
		Broj	%	Broj	%
Vrsta IZ	zelena	3	37,5%	5	62,5%
	smeđa	12	100,0%	0	,0%
	poduzetnička smeđa	2	100,0%	0	,0%
	poduzetnička zelena	5	100,0%	0	,0%
	poljoprivredna	2	66,7%	1	33,3%
	turistička	0	,0%	1	100,0%
	Poslovno stambeno rekreativna	0	,0%	0	,0%

Tabela 2.5. Pregled dostupnosti transportne putne infrastrukture unutar zona

INTERES ZA USPOSTAVLJANJE INDUSTRIJSKIH ZONA

Postojanje interesa za uspostavljanje IZ u općinama SBK je posebno naglašeno, 100% za zelene IZ, te 90,9% za smeđe IZ. Karakteristično je da za 62,5% zelenih IZ općine pokreću inicijativu za uspostavljanje IZ dok u 37,5 % slučajeva tu inicijativu pokreću skupa općina i privatni sektor. Ovako veliki procenat inicijative za uspostavljanje zelenih IZ od strane općine, može se smatrati kao znak proaktivne uloge općina u pravcu razvijanja poslovno poduzetničke infrastrukture, međutim većina identifikovanih zelenih IZ nisu odmakle od početnih koraka razvoja, tj one su samo identifikovane kao lokacije na kojim je moguće locirati privredne aktivnosti. Studije izvodljivosti, i prateći urbanistički planovi, strategije razvoja IZ u pravilu ne postoje.

Kada su u pitanju smeđe IZ, inicijativu za uspostavljanje IZ u 23,1% slučajeva pokreće općina, a 61,5% općina i privatni sektor. Nadpolovični postotak pokretanja zajedničke inicijative uspostavljanja IZ pokazuje zainteresiranost općina i privatnog sektora za bolje iskorištavanje poslovnog potencijala smeđih IZ koji usljed ratnih razaranja, neuspješne privatizacije i drugih okolnosti, nije upotpunosti iskorišten. Takođe treba naglasiti da su općine jako zainteresirane za završetak privatizacije državnih preduzeća koja nisu privatizovana, a predstavljaju smeđe IZ. Državna preduzeća u tim IZ bremenita su problemima u poslovanju, te u pravilu koriste maksimalno 30% kapaciteta takvih zona, dok ostali dio stoji neiskorišten (npr.Vitezit-Vitez).